

1770 26/

90.

1774/16.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN

IMPVES NEGOTIORVM
GESTOR ESSE POSSIT

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISVVRGENS.

SOCIO

IN AVDITORIO IVRIDICO

DIE VI. OCTOBR. ANNO MDCCCLXXXIV.

DEFENDET

CAROLVS FRIDERICVS ROCHVS VEIT

MISNENS.

LIPSI AE

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

100

UNIVERSITÄT
HALLÉ

INSTITUT FÜR
HISTORISCHES RECHT

UND
VERGLEICHENDE RECHTSLEHRE

VERGLEICHENDE
RECHTSLEHRE

UND
HISTORISCHES RECHT

VERGLEICHENDE
RECHTSLEHRE

VERGLEICHENDE
RECHTSLEHRE

AN
IMPVBES NEGOTIORVM
GESTOR ESSE POSSIT.

---

§. I.

 Negotia alterius gerere, dicunt obligationem pro-
ducere, quae quasi ex contractu provenit.
Causam huius obligationis interpretes mirabili
astutia inuenerunt in *praesumpto consensu*. Noli mirari, igno-
rantem adeo legis necessitate, contra naturam posse consen-
tientem haberi. Quid interest, siue sciat, siue nesciat, mo-
do praesumatur consensisse. Consensus duorum ex con-
ventionis natura requiritur, non enim sufficit consentientem
habere eum, qui gerit, sed ex his somniis eris cuius gerun-
tur negotia, consentiens praesumendus esset. Appage!
nemo fundamentum obligationis rectius dedit *VLP IAN O*
in *L. 1. π. de negot. gest.* *Hoc editum, inquit necessarium est:*
quoniam magna utilitas absentium versatur, ne indefensi rerum
possessionem, aut venditionem patiantur, vel pignoris distractio-
nem, vel poenae committendae actionem, vel iniuria rem suam
amittant

amittant. Nulla inest factio gestionis obligatio, cum, qui gerit ex humanitatis officio agit, quod imperfectam obligationem producit, et quae nisi superueniente civili autoritate actionem haud producit. Praetor itaque, ne quod quis ex humanitate peregisset, alteri damnosum esset, actionem promisit se, daturum, factio gestionis pro obligatorio, declarato. Non ergo opus, ut consensum praesumamus, qui obligationem ex edicto vel lege habemus.

§. II.

At cur dixerint obligationem quasi ex contractu venientem, ex illa veterum Iureconsultorum res comparandi inter se consuetudine, apparet. Eas enim actiones et negotia, quas *quasi contractus* dixere ii, qui negotiis generale nomen dederunt obligationem a negotio obligatorio distinguentes compararunt cum contractibus, cui similia videbantur. Sic *indebiti solutionem* similem arbitrabantur *mutuo, negotia gesta vero mandato.* Et ita in aliis sentiebant. Hinc PAVLVS *Recept. Sent. I. 3. 3.* voluntarium procuratorem vocat negotiorum gestorem, quippe quae obligatio procuratoris, ea quoque est negotiorum gestoris.

§. III.

Quis vero aliena negotia gerere possit et gerendo se obligare, quaeritur. Nihil determinavit Praetor edicto suo, sed generali verbo edixit: *SI QVIS.* Neque fieri poterat, ut determinaret suo edicto, per quem negotia gerenda essent. Cum enim ex factio gestionis oritur obligatio, respiciendum est ad eum, qui animum suum voluntatemque ad gerendum determinavit, nulla personae ratione habita. Testis in eam rem est VLPPIANVS in *L. 3. §. 1. 2. de Neg. gest.* Ait. *Haec verba Si QVIS, sic sunt accipienda: SIVE QVAE*

QVAE. nam et mulieres negotiorum gestorum agere posse, et conueniri non dubitatur.

§. IV.

Neque quidquam inter est, an sit sui iuris, an alieno iuri subiectus, videlicet paterfamilias, an filius familias, itidem an seruus sit, an vero liber. Quare si vel filius vel seruus peculium habentes gerant, in dominum actionem dandam adfirmat PAVLVS in *Recept. Sent. L. I. Tit. 3. §. 5. Filiusfamilias, inquit, aut seruus, si negotium alicuius gerat, in patrem dominumue peculio tenus actio dabitur.* Sic qui pro seruo habebatur, si negotium gereret, cum libertus aut ingenuus esset, obligabatur ex negotiorum gestione. Probat IVLIANVS in *L. 6. §. 5. π. de Neg. gest.* Scribit: *Si quis, quasi seruus meus, negotium meum gesserit; cum esset vel libertus vel ingenuus: dabitur negotiorum gestorum actio.* Recte vero haec, quia personae ratio in negotiis gestis haberi non potest, cum non interueniat consensus, sed ex facto gestionis obligatio deducenda.

§. V.

Sed difficilior quaestio est, an *pupillus* possit negotiorum gestorem agere. Huic quaestioni occasionem praebuit VLPPIANVS in *L. 3. §. 4. π. de neg. gest.* Ita enim libri Scripti et typis excussi exhibent: *Pupillus sane, si negotia gesserit, post rescriptum Diui Pit, etiam conueniri potest in id, quod factus est locupletior: agendo enim compensationem eius, quod gessit, patitur.* Quamuis haec MStorum constantissima sit lectio, tamen deprauatum incuria librorum videbatur fragmentum hoc Iac. CUIACIO Obseruat. *L. XII. cap. VII.* Cum enim Iureconsultus prius dixisset, quid alterius

significet, atque ad vtrumque Sexum referat, putat Cuiacius, Vlpianum in ea causa continuasse et inde legendum esse *Pupilli Sane si negotia gessit*. Et sic interpretatur legem de *contraria* negotiorum gestorum actione. Amplius censet non potuisse pupillum conueniri actione illa ante Pii rescriptum, sed saltem compensationem pati debuisse, post illud vero recte quoque conueniri potuisse.

§. VI.

Quamuis vero emendatio illa *Cuiaciana* fines modestiae non egrediatur, tamen non sufficit modestum agere criticum, imo emendandi necessitas adesse maxime debet, ut locus, nisi emendetur, plane intelligi non possit. Non omnia quae BACHOVIVS in *Protis ad Lib. III. Tit. V.* et SCHVLTINGIVS in *Protis eod. tit.* contra illam Cuiacianam emendationem attulere, referam, examinabimus potius, an necessitas adsit, quod commode Vlpianus explicari non possit.

§. VII.

Equidem IULIANVS in *L. 6. pr. π. h. t.* videtur opem ferre Cuiacianae emendationi, nam et is agit de Pupilli gestis negotiis et de actione qua conueniendus ea specie, si locupletior factus. Scribit: *Si pupilli tui negotia gessero non mandatu tuo, sed ne tutelae iudicio tenearis, negotiorum gestorum te habebo obligatum: Sed et PVPILLVM, modo SI LOCUPLETIOR fuerit factus.* Tamen non putem salua Domitii autoritate emendationi Cuiacianae adstipulari nos posse. Nam cum ipsemet Vlpianus edicti, priora verba, scilicet SI QVIS NEGOTIA ALTERIVS explicasset, addit adhuc obseruationes ad ea, quae iam monuerat. Ad verba SI QVIS referendus erit §. 4. ad verbum ALTERIVS vero §. 5.

§. 5. In §. 4. monet QV I S non solum omnem sexum continere quod §. 1. dixerat, sed nec aetatis rationem habere, imo pupillum adeo obligari posse, si gesserit negotia aliena. Contra §. 5. docet, non tantum vtrumque sexum, obligari posse, si eius negotia recte gesta et vtiliter, sed et furiosum, qui consensu se obligare nequit. Amplius §. 4. directam §. 5. contrariam actionem refert, et cum factum causam obligationis acquirendae et statuendae continet, recte ostendit, et personas, qui alias se obligare haud possunt, vtraque actione si factum negotiorum gestorum interueniat, recte obligari posse, cum hac specie consensus plane non requiratur.

§. VIII.

Neque repugnant verba fragmenti huic interpretationi. Ait VLP IANVS c. 1. 3. *Pupillu Sane si negotia gesserit.* Verbum *Sane* singularem speciem notare voluisse I C TUM ostendit. At nihil fuisset singulare; si de pupilli negotiis gestis locutus fuisset, quippe *protutores*, quorum in libris luris civilis fit mentio, nulli alii sunt, quam negotiorum gestores, quamuis concedi possit, in quibusdam adhuc vtrosque differre. Et cum forsitan ante Pii tempora dubitaretur, an obligari possit pupillus, qui ex legibus sine tutoris autoritate obligari non poterat, rescripto suo Diuus Pius, cum ex eo, quod quis alterius ignorantis absentisque negotia gesserat, qui semet alias obligare non posset, iniquum videretur, eum damnum pati debere, cuius negotia gesta erant, statuit, vt pupillus negotium gerens facto suo obligatus habeatur, si ex eo negotio gesto quid ad eum peruenerat, quo locupletior fieret, ni directa actione conueniatur. Poterat ergo conueniri pupillus, si locupletior factus ex alienis negotiis gestis: nemo enim cum alterius damno locupletior fieri debet

bet. Quod si vero impensas fecerint in negotium et ideo contraria agat, compensatione eorum, quibus locupletior factus repelli poterit.

§. IX.

Quae cum ergo sint, putem, pupillum etiam negotiorum gestorem agere posse. Non quidem id de infante vel infantiae proximo adfirmem, bene vero de pubertati proximo. Si ergo vtiliter gesserit, et conueniri poterit, et dominum negotiorum conueniet. Conuenietur directa, vt, quod ad eum peruenit ex vtiliter gesto negotio restituat negotiorum domino, contra si quae impenderit, agat contraria negotiorum gestorum actione ad indemnitate[m] consequendam, vel ex lucro, quod adhuc apud eum, est, vel vt a negotii domino satisfiat. Et sic Vlpianus disputat, quid iuris sit, si contingat, vt pupillus negotia aliena gesserit: haud vero probat, recte agere pupillos, qui se alienis negotiis gerendo immisceant.

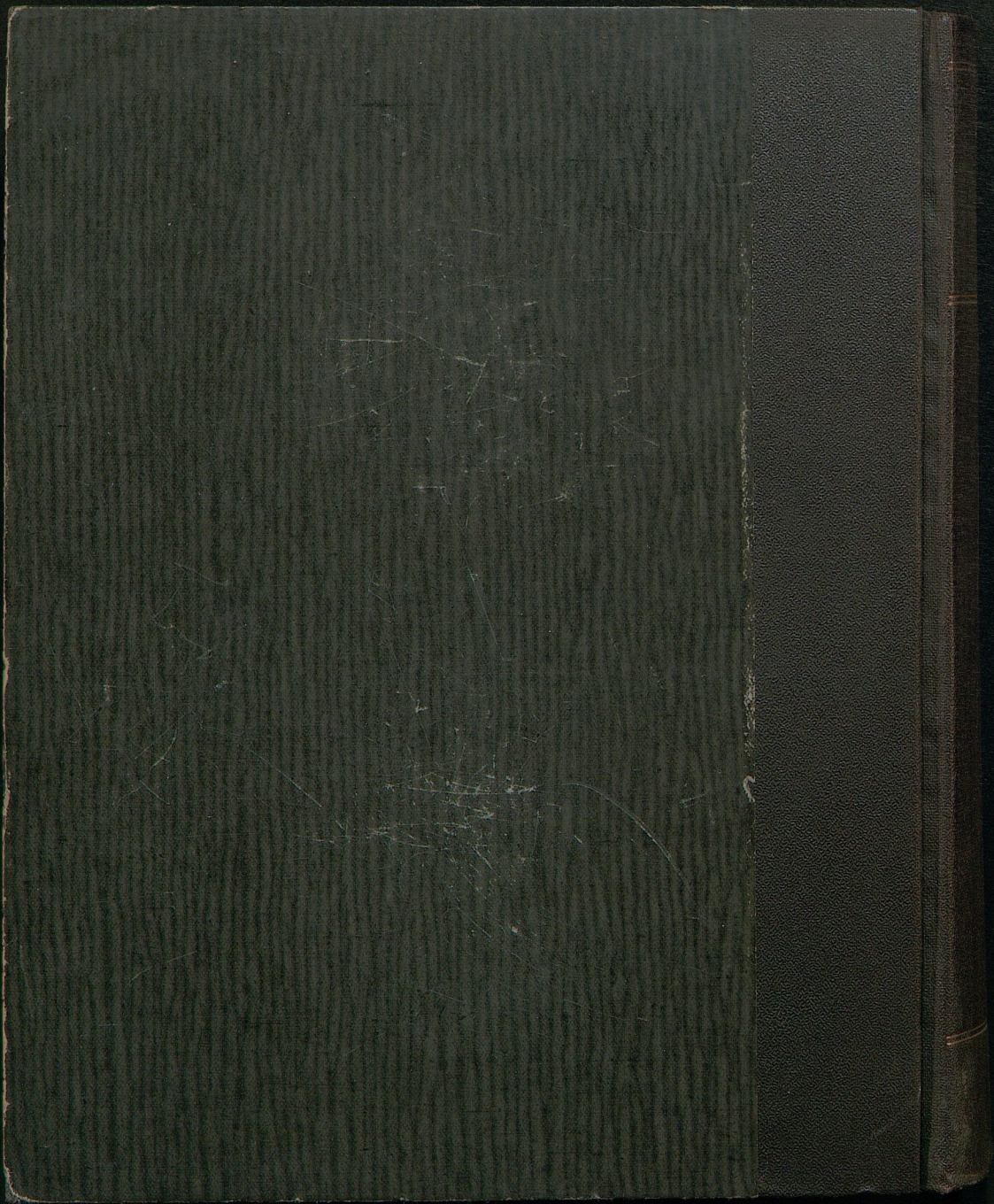

VD
18

ULB Halle
002 689 030

3

No 26/

90

1774/16

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN
IMPVBES NEGOTIORVM
GESTOR ESSE POSSIT

Q V A M
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
P R A E S I D E
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISEVRGENS.
S O C I O
I N A V D I T O R I O I V R I D I C O
DIE VI. OCTOBR. ANNO MDCCCCLXXIV.
D E F E N D E T
CAROLVS FRIDERICVS ROCHVS VEIT
MISNENS.

L I P S I A E
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

